

Kam za zábavou

TATA BOJS NA LETOŠNÍM SVÁTKU TŘÍ BRATŘÍ VYSTOUPÍ NAPŘÍKLAD POPULÁRNÍ KAPELA TATA BOJS. FOTO: MAFRA

Na opravdu velkou přehlídku zajímavých kulturních akcí se mohou těšit lidé, kteří letos navštíví Český Těšín. Hudba, filmy, divadlo, literatura, historie, festivaly – stačí si jen vybrat. A přijet...

OLZA MUSIC SHOW

Tradiční soutěž pro neprofesionální talenty Olza Music Show se koná 20. dubna v prostorách Kulturního a společenského střediska Střelnice a v Národním domě v polském Těšíně. Vítěz má šanci stát se jedním z interpretů, kteří vystoupí na oblíbeném těšínském Svátku tří bratří. Soutěž je určena pro sólisty i hudební skupiny z Polské i České republiky, kteří jsou starší 10 let.

Ti z české strany si musí připravit skladbu, která pochází z repertoáru kteréhokoliv polského umělce. Účastníci z Polska si naopak musí připravit skladbu z repertoáru českého umělce. Podmínkou účasti v soutěži je zaslání přihlášky a hudebního podkladu (dvě soutěžní skladby) na CD nebo ve formátu mp3.

KINO NA HRANICI

25. ročník unikátní přehlídky svého druhu, na níž se setkávají příznivci střeoevropské kinematografie, začne 29. dubna. Z původně malé akce se postupně stala jedna z nejvyhledávanějších filmových přehlídek. „Zatímco první v roce 1999 nabídla projekce jedenácti českých filmů v jediném kinosále, třetí ročník se dramaturgicky rozšířil o prezentaci slovenské kinematografie, ten čtvrtý přinesl promítání v Českém Těšíně a v rámci šestého se na přehlídce začaly objevovat i polské a maďarské filmy – a tak je tomu dodnes,“ říká Jolanta Dygoś, ředitelka festivalu. Letošní ročník se kromě nejaktuálnějších snímků z české, polské a slovenské produkce zaměří například na adaptace proslulého českého spisovatele Jaroslava Haška. Kromě toho přijede na obě strany Těšína množství filmových tvůrců, zejména herců nebo hudebníků.

Zahájení přehlídky se uskuteční velmi slavnostně, a to v místě natáčení legendárního polského snímku Země zaslíbená od Andrzeje Wajdy, tedy v Divadle Adama Mickiewicze. Ujmou se ho známí

polští tvůrci a hudebníci Antoni Komasa-Lazarkiewicz a Mary Komasa. Manželský pár se proslavil například hudbou k filmům Agnieszky Holland nebo Julia Ševčíka, ale také k populárním televizním seriálům. Doprovodí je krakovský orchestr Sinfonietta Cracovia, který se mimo jiné specializuje právě na provedení filmové hudby. Festival, který nabízí desítky promítání v místních kinech i pod širým nebem, provází množství doprovodných akcí, literárních besed, koncerty a výstavy a potrvá do 3. května.

JUBILEUM BAJKY

75 let od vzniku loutkové scény Bajka v Těšínském divadle oslaví tato jedinečná scéna 19. května od 17. hodiny. Při té příležitosti bude nastudována Tkaczka chmur (Nebeská tkadlena). Bajka hraje nejen na svém domovském jevišti, ale i v regionu po obou stranách řeky Olše a hostuje také v zahraničí. Bajka hraje výjimečným tím, že připravuje představení ve dvou jazykových verzích, v češtině a polštině, a tak naplňuje potřeby regionu, ve kterém působí. Pokračování na straně 16

NEJEN PRAVĚK OBLÍBENOU ATRAKCÍ JE ARCHEOPARK V CHOTĚBUZI. FOTO: MUZEUM TĚŠÍNSKA

Pokračování ze strany 15

Vznikla v roce 1948 jako Loutkové divadlo Polského kulturně-osvětového svazu (PZKO) a má za sebou pestrou historii. Jednu dobu jí dokonce hrozil zánik, a to vlivem snížení rozpočtu Hlavního výboru PZKO v 90. letech.

V roce 2008 se podařilo Bajku připojit k Těšínskému divadlu. V té době byl ředitelem divadla Karol Suszka. Název souboru Loutkové divadlo Bajka se změnil na Loutkovou scénu Bajka. V roce 2010 Bajka opustila své domovské působiště v budově Polského kulturně-osvětového svazu na ulici Střelníční v Českém Těšíně a přestěhovala se do Těšínského divadla, kde od září roku 2020 hraje ve zcela novém prostoru, na Malé scéně.

FESTIVAL PZKO

Pod širým nebem v místním těšínském parku Adama Sikory se 20. května uskuteční přehlídka polské kultury. Festival je považován za největší masovou akci pořádanou Polským kulturně-osvětovým svazem. Program byl v době uzávěrky magazínu ještě v jednání.

ARCHEOPARK V CHOTĚBUZI

Archeologická lokalita Chotěbuz-Podobora je jednou z nejvýznamnějších pravěkých a raně středověkých památek Těšínského Slezska. Areál otevírá 1. dubna a mimo jiné nabídne dvě dvoudenní akce. První se jmenuje Na Jantarové stezce a koná se 20. a 21. května.

„Jantarová stezka je tradiční akce, kdy na našem slovanském hradišti v Chotěbuzi ožívá život ve spolupráci s archeologickými nadšenci. Skupiny zabývající se životem Slovanů v období raného středověku vítají návštěvníky v dobovém oděvu

a seznamují je s běžným životem dávných obyvatel hradiště. Představují, s jakými výrobky a surovinami tehdy lidé obchodovali, jaká řemesla provozovali, s jakými zbraněmi a v jaké zbroji bojovali,“ vysvětluje Lenka Bichlerová, tisková mluvčí Těšínského muzea. Kdo v tyto dny vstoupí na Jantarovou stezku, může se rovněž utkat v lukostřelbě, vyzkoušet si ražbu mincí anebo práci s keramickou hlinou.

Další stylová akce v historickém prostředí se koná v areálu Podobory 5. a 6. července pod názvem Cyrilometodějské dny.

„Tentokrát se průvodci promění na společnost v dobových kostýmech 9.–10. století. Představují knížete, ale i prostý lid. Návštěvníci se ocitnou například ve zbrojářské nebo keramické dílně, seznámí se s tehdejšími náboženstvím, stravováním, obchodem, odíváním. Zájemci zjistí, jak se zpracovávaly kožešiny, opět nebude chybět oblíbená lukostřelba. Připravujeme vystoupení sokolníka nebo divadelní vystoupení na motivy tehdejších legend. Svůj prostor dostanou rovněž tehdejší hudební nástroje, včetně praktické ukázky,“ dodává tisková mluvčí.

Paralelně s touto akcí se svátek Cyrila a Metoděje bude slavit 5. července také v těšínském parku Adama Sikory. V něm bude připraveno kulturní odpoledne pro celou rodinu, vystoupení regionálních kapel a sportovní aktivity.

ČTENÍ NAD OLZOU

Na několika místech se v Těšíně uskuteční tradiční Mezinárodní festival Čtení nad Olzou. Koná se od 22. do 26. května v prostorách Městské knihovny a také ve

stylové čítárně a kavárně Avion, upomínající předválečnou kulturní tradici. Přehlídka je určena všem příznivcům četby, dětem a jejich rodičům. „V knihovnách obou měst se uskuteční řada kulturních akcí, besed, literárních večerů, povídání s autory dětských knížek, ilustrátory, organizují se soutěže, výstavy a řada dalších doprovodných akcí. Festival je zakončen společenskou akcí na náměstí v Českém Těšíně a jeho záměrem je ukázat, jak zajímavý a obohacující je život, když se čte,“ říká Gabriela Budínská z těšínského informačního centra.

MUZEJNÍ NOC

Celostátní akce muzeí, která každoročně zpřístupňuje muzea veřejnosti v nezvyklé otvírací době, začne v Těšínském muzeu 27. května. Součástí je bohatý kulturní program, prohlídky a workshopy. „Letošní Muzejní noc se ponese ve znamení další národnosti, jejíž příslušníci ovlivnili v průběhu dějin život na území města Těšína. Tentokrát se zaměříme na Italy a střípky z dějin od novověku po 20. století. Týká se to například plukovníka Spinelliho na Šancích, kupce od jezera Como, připomeneme historii Kontěšince a stranou nezůstanou ani události obou světových válek,“ přibližuje plány Těšínského muzea Lenka Bichlerová.

Z historie je známo, že se vojáci nechovali zrovna idylicky, což platí také o zdejších peripetích, například o neapolských žoldnících pod vedením plukovníka Carla Spinelliho. Na Těšínsko přitáhli na jaře roku 1621 a k evangelickému obyvatelstvu se postavili krutě. Zcela vyrabovali zámek ve Slezské Ostravě, obsadili Těšín a usídlili se na místním zámku. Vypudit se je podařilo teprve až po mnoha protestech trvajících do podzimu.

SVÁTEK TŘÍ BRATŘÍ

Jeden z nejoblíbenějších těšínských kulturních programů se koná 16. a 17. června na náměstí ČSA. Jedná se o mezinárodní městské slavnosti, bohatý kulturní program za účasti populárních zpěváků a kapel české i polské kulturní scény.

„Jednou v roce v měsíci červnu se obyvatelé Cieszyna a Českého Těšína setkávají během kulturní akce známé jako Svátek tří bratří. Účastní se společně kulturních, sportovních a doprovodných programů. Slavnosti jsou zahájeny symbolicky, kdy se na Zámeckém návrší setkají ‚tři bratří‘ na koních a inscenují příběh o vzniku města Těšína tak, jak tomu bylo podle legendy už v roce 810. Poté se čelní představitelé obou měst a obyvatelé potkají na mostě Družby, kde je pro ně nachystána 60metrová roláda připravená polskými a českými cukráři,“ přibližuje ráz akce Gabriela Budínská z turistického informačního centra.

Starostové Cieszyna a Českého Těšína si na mostě předají klíč k městským branám a tímto je slavnost zahájena. Na dvou pódíích umístěných na náměstí v Českém Těšíně a Cieszyně se konají koncerty nejznámějších polských a českých interpretů, vystupují místní spolky, sdružení, regionální kapely, řada doprovodných akcí nabízí výstavy, workshopy a soutěže. Součástí programu je jarmak s prodejem místních specialit. Děti se mohou vydovářet na pouťových atrakcích. Vyvrcholením svátku je ohňostroj nad řekou Olší.

MUZEUM TROJMEZI

21. července pořádá Těšínské muzeum oslavy 1. výročí otevření pobočky v Jablunkově. Zdejší nejstarší zděný dům zvaný Knížecí se loni oficiálně proměnil v Muzeum trojmezí. „Připravujeme bohatý doprovodný program s vojáky v dobových kostýmech, ukázkou tehdejších řemesel, budeme razit těšínské mince a mnohé další,“ prozrazuje Lenka Bichlerová.

Muzeum nabízí stálou expozici i prostory pro putovní výstavy. Jeho vybudování přišlo na 55 milionů korun a nahradilo tak nevyhovující výstavní sň. Budova se nachází na nároží Mariánského náměstí v centru města. Jako Knížecí dům náležela od sklonku 16. století rodu těšínských Piastovců. Přečasně v něm pobývala kněžna Sidonie Kateřina (†1594) a její vnučka Alžběta Lukrécie (1599–1653). Po její smrti knížectví i nemovitost získali z titulu českých králů Habsburkové, kteří jej vlastnili až do roku 1918. Sdlil zde například polesný či úředníci Těšínské komory, od poloviny 19. století do roku 1911 také Okresní soud Jablunkov. Poté dům sloužil různým komerčním či obytným účelům.

DIVADELNÍ FESTIVAL BEZ HRANIC

Tradiční, ale i méně obvyklé divadelní formy nabídnou od 1. do 8. října Mezinárodní divadelní festival Bez hranic. Patří k nejstarším v novodobé historii Těšína a do roku 2004 nesl název Na hranici. Jeho historie však sahá až do roku 1990.

„Toužili jsme vybudovat mosty porozumění přes hranice v regionu, kde je tato potřeba velmi významná vzhledem k historii a až doposud přežívajícím vzájemným stereotypům,“ říká ředitelka festivalu Petra Slováček Rypienová. Iniciativa se zrodila na prahu svobody v době, kdy jak v Polsku, tak i v bývalém Československu začal přechod k demokracii.

První ročník byl věnován prezentaci polských a československých inscenací Václava Havla. „Tehdy se zrodil nápad přetavit pouhé setkávání se na mezinárodní divadelní festival, jenž dodnes představuje nejvýznamnější divadelní inscenace a mnoho dalších doprovodných akti-

JAZZ NA JAZZOVÉM FESTIVALU VYSTOUPIL I TRAVON ANDERSON Z USA. FOTO: MAFRA

vit,“ dodává ředitelka přehlídky. Součástí Bez hranic jsou konference, výstavy, diskuse, workshopy, koncerty, přehlídky dětských a mládežnických souborů, alternativní divadla, čtení nových dramatických a literárních děl a podobně. Na festivalu se kromě prezentace děl ze zemí Visegrádu objevují rovněž inscenace z Ukrajiny, Rakouska a představují se umělci z dalších zemí Evropy a Ameriky.

VARHANNÍ A KOMORNÍ HUDBA

11. října začne tradiční hudební festival Mezinárodní dekáda varhanní, komorní hudby a sborového zpěvu. „Přehlídka tvoří cyklus deseti jedinečných koncertů vážné hudby v chrámech, kostelích a koncertních sálech Českého Těšína a polského Cieszyna. Široké veřejnosti se při té příležitosti představují pěvecké sbory, komorní tělesa, jednotlivci a další umělci z různých zemí,“ upozorňuje Gabriela Budínská z turistického informačního centra. Hlavními organizátory jsou Kulturní a společenské středisko Střelnice v Českém Těšíně, Těšínské kulturní centrum a Národní dům v polském Těšíně.

DIVADLA MORAVY A SLEZSKA

Již zmíněná Nebeská tkadlena se také dočká česká verze. Její premiéra se uskuteční 10. listopadu v rámci prestižního Festivalu divadel Moravy a Slezska. Vzniká pro něj i další společný projekt České a Polské scény, muzikál Grek Zorba / Řek Zorba. Polská verze se koná 7. října a ta česká v rámci přehlídky 11. listopadu. V podobném stylu těšínský již dříve nastudovali veleúspěšného Šumaře na střeše / Skrzypka na dachu. Festival divadel Moravy a Slezska nabízí to nejzajímavější z regionální scény až do 19. listopadu.

„Poslední dva ročníky se kvůli covidu a hlavně omezením konaly v Sikorově parku pod širým nebem v srpnu pod názvem Festival nad řekou, nyní se vracíme pod střechu divadla a do tradičního listopadového termínu,“ dodává tisková mluvčí.

TĚŠÍNSKÝ JAZZOVÝ FESTIVAL

Těšín je dlouhodobě znám jako Mekka jazzové hudby. Každoročně to dokazuje Těšínský jazzový festival, který letos ovládne místní kluby od 13. do 18. listopadu. „Jedná se o regionální festival dvou příhraničních měst Český Těšín a Cieszyn a zároveň o jednu z nejvýznamnějších a ojedinelých hudebních událostí příhraniční oblasti Těšínského Slezska. Svým návštěvníkům každoročně přináší tradiční i nové jazzové vlny,“ říká Gabriela Budínská.

Tradice jazzových přehlídek sahá až do roku 1973. Už tehdy se tato setkání stala symbolem kvalitních hudebních vystoupení, originálního prostředí a neopakovatelných zážitků. Nic na tom nezměnily politické převraty, ekonomické nesnáze a občanské neshody. Jazz provází pověst kulturní stálice a opakovaně dokládá, jak silným stmelujícím pojítkem mezi lidmi může kultura být. „Koncertů českých i zahraničních skupin se za ta léta organizování festivalu zúčastnilo nepřeberné množství nadšených posluchačů a jazzmanů z různých koutů světa. Prostor na pódíích zde dostávají domácí i zahraniční hudebníci, mladé i léty osvědčené talenty. Celý festival se tak stává jedinečným místem pro upevnění stávajících a navazování nových vztahů v mezinárodním prostředí,“ dodávají organizátoři festivalu.